

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ З ООП ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Рівень вищої освіти – *(перший (бакалаврський) рівень)*

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 «Освіта» / «Педагогіка»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Підготовка дітей з ООП до навчання в школі
Викладач	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Кравець Надія Степанівна
Контактний телефон викладача	+380660256101
E-mail викладача	Kravets.nadiia@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні (семінарські), самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом

2. Анотація до навчальної дисципліни

Під час вступу дітей до школи часто виявляється недостатня сформованість будь-якого компонента готовності. Недоліки під час формування одного з рівнів тим чи іншим способом призводять до відставання в розвитку інших сфер і позначаються на успішності навчання. Коли йдеться про дітей, які мають вади розвитку, то ця проблема стає значно складнішою і потребує не лише спеціальних знань та умінь педагога, а й координації зусиль батьків, медиків, психологів, соціальних працівників.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета: даного курсу є формування готовності майбутніх фахівців до майбутньої професійної діяльності та розкриття основних понять навчання і виховання дітей дошкільного віку із ООП до навчання у школі. Під час вступу дітей до школи часто виявляється недостатня сформованість будь-якого компонента готовності.

Цілі курсу: ознайомити майбутніх фахівців з найбільш відомими методичними напрямками, методами, засобами і нормами підготовки дитини із ООП до школи, формування уміння творчо застосовувати знання на практиці у ЗДО, ІРЦ та ЗЗСО.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

Програмні результати навчання

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-8. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням

ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН – 10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами

ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН-21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
Семінарські заняття/ практичні/лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	Дошкільна освіта	четвертий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
<p>Тема 1. Теоретичні основи формування готовності дитини з ООП до навчання у школі. Теоретичні основи та нормативно-правове забезпечення змістового компоненту готовності дітей із ООП до навчання у школі. Проблема підготовки дитини із ООП до навчання у школі. Психологічні новоутворення дітей старшого дошкільного віку.</p>	2	2	8
<p>Тема 2. Формування базових якостей особистості майбутнього першокласника із ООП. Гра як засіб формування готовності дітей до навчання у школі. Зміни у житті дитини із ООП, пов'язані із початком шкільного навчання. Інтелектуальна, психологічна та емоційно-вольова готовність дитини із ООП до шкільного навчання. Адаптація дитини із ООП до умов шкільного життя.</p>	2	4	10
<p>Тема 3. Сучасні підходи до підготовки дітей із ООП до школи. Методика виявлення готовності дитини із ООП до навчання у школі. Наступність у розвитку системи дошкільної освіти та початкової школи, враховуючи нормативно-правове забезпечення та законодавство України. Формування готовності до шкільного навчання дитини із ООП в умовах сім'ї.</p>	2	4	10
<p>Тема 4. Шляхи оптимізації підготовки дитини до ООП до навчання у школі. Базові якості особистості дитини – основа успішного навчання у школі. Адаптація дитини із ООП до навчання у школі: психолого-педагогічні стратегії, пристосування середовища, навчальні матеріали та завдання, система та критерії оцінювання.</p>	2	2	12
<p>Тема 5. Діагностика готовності дитини із ООП до школи Карта готовності дитини дошкільного віку із ООП до школи. Методи діагностики дошкільників із ООП. Законодавча база діагностичної роботи. Методи діагностики: Равена, М. Гінзбург, Керна-Ієрасика, Кравцової. Адаптовані тести інтелекту Айзенка</p>	2	4	10
<p>Тема 6. Спецметодики підготовки дитини із ООП</p>	2	2	10

до шкільного навчання. Методика навчання Є. Шулешко, Н. Маліновської. Поняття інтеграції. Рівні інтеграції. Інтегрований підхід до підготовки дитини із ООП до школи. Розробка інтегрованих занять.			
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Максимальна оцінка – 100 балів (вага оцінок за практичні заняття – 45 балів, за самостійна робота – 5 балів, залік – 50 балів). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту) як КСР.
Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування.
Семінарські заняття	Робота на кожному практичному занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття та виконання практичних завдань та завдань запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття здобувач отримує макс. 100 б. Вага оцінки за всі практичні заняття – 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування.
Підсумковий контроль	<i>Форма контролю – залік форма здачі – комбінована</i>

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи</p> <p>Виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)</p> <p>Академічна доброчесність</p> <p>Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). - Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція). <p>https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-</p>

[zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf)

- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Пропуски занять (відпрацювання) Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують: Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти- <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-taprovedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf> ; ПОЛОЖЕННЯ про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника ; Виконання завдання пізніше встановленого терміну Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання - Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) Ознайомитися можна за адресою: [Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти](#)

Неформальна освіта

Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)» Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Бондар Т. І. Тенденції розвитку інклюзивної освіти у США та Канаді. автореф. на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Хмельницький, 2019. 43 с.
2. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя. Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. уклад.: О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.
5. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : науковометодичний збірник.

- Вип. [редкол.: В. В. Засенко, А. А. Колупаєва, Т. П. Вісковатова та ін.; за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєва] ; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. Київ, 2017. 184 с.
6. Шевченко Ю. М. Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. для студ. спеціальності «Початкова освіта». Авт.-укл. Юлія Михайлівна Шевченко . Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018. 130 с. Допоміжна література
7. Голінська Т. Арт-терапевтичні впливи на особистість дитини. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 6. С. 16–19.
8. Попова О., Киричок С. Діти з особливими освітніми потребами : розвиток інклюзивної освіти в Україні. 2018. № 13-14. С. 90–96.
9. Шевченко Ю. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями в сучасному освітньому просторі. Особлива дитина: навчання і виховання, № 3. 2020. С.36-46.
10. Шкрібета Н. В. Казкотерапія як засіб розвитку життєвої компетентності дітей з особливими потребами. Підготовка педагогічних кадрів до роботи з різними категоріями дітей : виклики та можливості : матеріали міжвузівської (заочної) науково-практичної конференції. Хмельницький : ПП «А. В. Царук», 2018. С. 224–227.
11. Ainscow M. Special needs through school improvement; school improvement through special needs. Ейнскоу Мел. Особливі потреби через удосконалення школи; удосконалення школи за допомогою особливих потреб. Towards inclusive schools. Routledge, 2018. P.63-77.
12. Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році : Лист Міністерства освіти і науки України від 31 серп. 2020 р. № 1/9-495. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76129/.
13. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
14. Особливості організації інклюзивного освітнього середовища: принципи універсального дизайну та розумного пристосування, ресурсна кімната, медіатека. URL: <http://posibnyk.nus.org.ua/theme-4-features-organizationinclusive-educational-environment-principles>
15. Про освіту. Закон України. від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
16. Постанова Кабінету Міністрів. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP210765?an=1>
17. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти. Наказ Міністерства освіти й науки України від 08 червня 2018 року, №609. URL: file:C:/Users/HOME/Downloads/5b1e721d2c67a022705177.pdf
18. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти від 15.09. 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>

Додаткова:

1. Інклюзивний клас : асистенти вчителя допомагають учням з особливими освітніми потребами. URL: <https://studway.com.ua/inklyuzivniyklas/>.
2. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./ [Тоні Бут]; перекл. з англ. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190 с. URL:

<http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2015.09.03/2/IndexForInclusion.pdf>

3. Інклюзія [Електрон. ресурс]: коротка версія фільму. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=hnbLzK63-Hcë>

4. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1/9-384 від 28.07.2021 р. «Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання».

5. Методичні рекомендації «Особливості організації освітнього процесу у закладах освіти з інклюзивною формою навчання». URL: <http://www.svyatoshinruo.kiev.ua/2018-02-23-07-43-52/2018-02-23-07-58-53/6740--q->

6. Мінрегіон затвердив нові ДБН «Інклюзивність будівель і споруд». URL: <http://ud.org.ua/novini-ta-podiji/349-minregion-zatverdiv-novi-dbninklyuzivnist-budivel-i-sporud>.

7. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 Кабінет Міністрів України: [сайт]. – Текст. дані. Київ, 2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>

9. Луценко І. В., Найда Ю. М. Диференційоване викладання: реалізація підходу URL: <https://www.slideshare.net/ippo-kubg/ss-30566945>

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент Надія КРАВЕЦЬ